

Traficul internațional de influență în cultură

Citesc în ziarul spaniol, *El País* [Tara], din 6 noiembrie 2005, p. 35, rubrica „*La Cultura*”, un articol cu ceea ce se petrece astăzi în artele plastice: „*Ellos deciden lo que nos gusta*” (Ei decid ce ne place nouă)!... de Andreea Rizzi din Madrid.

Este un eseu critic la adresa revistei britanice „*ArtReview*” (scris împreună), de care n-auzisem și pe care am găsit-o pe Internet doar cu o mică pagină web. *Artview* publica o listă cu cele mai „influențe” persoane contemporane din artă, subiectivă bineînțeles, care abunda în nume anglo-saxone (restul lumii fiind cvasi-ignorată!), folosind un criteriu de clasificare favorabil lor (adică milioanele de euro rezultate din vânzări ori tranzacții artistice). Dar banii nu înseamnă neapărat valoare, pentru că artiști din țările subdezvoltate nu-și pot vinde operele în zonele lor cu asemenea sume.

Profesoara Estrella de Diego, din departamentul de Arte Contemporane de la Universidad Complutense din Madrid, spune: „*Această listă este în mod sigur reflexul industriei de artă și falsa ei democratizare. Este un paradox, fiindcă mi se pare că arta se aseamănă cumva industriei farmaceutice: lumea consumă medicamente, dar nu știe cum sunt făcute și nici cine sunt cei din laboratoare.*” (traducere aproximativă).

Manuel Borja-Villel, director la Museo de Arte Contemporaneo de Barcelona, conchidea că „*lista evidențiază o contradicție... (...) trăim una dintre cele mai de jos epoci în ceea ce privește cunoașterea și calitatea dezbaterilor artistice. Ideea că accesul la artă e suficient este falacioasă (înșelătoare). Că mulți oameni merg la muzee nu înseamnă nimic*” și continuă cu sintagma „*artă mercantilă*”, folosită la consum nu la educație. Lista este susceptibilă de critică. Lipsesc gânditorii din artă, conchide Borja-Villel, continuând că lista trebuie să reflecte *calitate*, nu *putere*.

Câțiva din cei „puternici” în lumea artelor (pictură, sculptură, instalații și arhitectură), după acea listă sunt: artistul Damien Hirst (din Londra), galeristul Larry Gagosian (New York – Londra), colecționarul François Pinault (francez), directorul Galeriei Tate (bineînțeles din Londra) – nume necunoscute marelui public (eu aud pentru prima dată de acești magnați).

În ziar este pozată opera „*in his infinite wisdom*” (în înțelepciunea sa infinită), de Hirst, ce reprezintă un vițel cu 5-6 picioare (nu se-nțelege exact) și-un tânăr privindul, și mă întreb ce-i așa genial în această imagine de valoarează milioane de euro?

Se știe că sumele pot fi umflate artificial prin publicitate și trafic de influență. Aici intervine și jocul mafiei internaționale în artă și literatură. Un poet, din Bobenii Oltețului, îmi spunea că premiile Nobel au fost înființate ca un mijloc de impunere a dominației culturale și științifice vestice asupra Globului. Puținele excepții care există confirmă regula. De pildă, cultura asiatică este cvasi-necunoscută, pe când cea vestică abundă *ad nauseum*.

Dacă în prima jumătate a secolului douăzeci artiști din toată lumea puteau merge la Paris pentru a se lansa, pe atunci capitală culturală mondială, acum ne așteaptă o agresivă dominație anglo-saxonă (efect al globalizării?).

Ar trebui să existe mai mulți poli culturale și științifici în lume pentru a da naștere competiției și a împiedica tendința unora, indiferent care ar fi aceștia, de a-și subsuma, monopoliza, ignora sau chiar boicota alte culturi și civilizații.

Și-n România, Bucureștiul încearcă să domine și diminueze arta, literatura și știința provinciei. Orașe precum Timișoara, Cluj-Napoca, Iași, Constanța, Craiova, Brașov ar trebui să manifeste o independență culturală mai mare față de capitală, să nu imite și accepte automat „persoanele” impuse de București, ci să utilizeze criteriul axiologic.

O revistă precum „România literară” este dirijată de N. Manolescu, care scria pe vremea comunismului despre revoluții, și Alex Ștefănescu – de acesta ce să mai vorbești: înainte de 1989 compunea cronici pe prima pagină a revistelor literare despre Partidul Comunist Român și Tovarășul Nicolae Ceaușescu!... lingușea fără măsură, iar acum face pe... „democratul” de mucava!... mă mir că nu-i e rușine... un cameleon de ultimă speță... îl pot asemui cu personajul Le Boef [Boul], din piesa lui Eugène Ionesco „Rhinocéros”, care s-a transformat în rinocer (din bou!) – fiindcă așa deveniseră vremurile...

Ba mai rău, iată cum se jeluie un foarte tânăr scriitor (G. Dorian) în site-ul de poezie românească:

„Am fost și eu prin București și-am întâmpinat aroganța unor redactori mai vârstnici sau mai tineri dar care au prins un post cultural prin cine știe ce concurs de împrejurări la România literară, Observatorul cultural etc.

Alex Ștefănescu zicea ca publică vreo cronică la volumul meu numai dacă îi plătesc 100\$ dar eu nici n-am servicii iar volumul l-am scos cu chiu cu vai. Nick prietenul meu auzise și el același lucru în *LiterNet*, dar sânt unii care au bani.

M-am gândit să încerc la reviste străine care poate sânt mai cinstite, trebuie să-mi traduc poeziile.”

Deci, *România literară*, în care cronicile s-ar publica pe bani, se erijează în „conducătoare” a literaturii românești? Păi, ce fel de „literatură” de influență e asta?! Nu de altceva dar Alex Ștefănescu pune și o amprentă negativă asupra cercurilor obscure care finanțează (din motive politice, ideologice, propagandistice mai ales) această revistă – deoarece din vânzări n-ar rezista (publicul îi arată indiferență). Aceste cercuri obscure încurajează *corupția în literatură*, și promulgă cu mare trâmbiță *subcultura* lor, plus șpaga, șperțul, mita care se manifestă atât de tare și-n economie și politică?

Nici actualul președinte, Traian Băsescu, marionetă a străinilor, și guvernul său care dă dovadă de *servilism politic* pe plan extern, nu fac față.

Alex Ștefănescu a scos și-o pseudo-istorie literară, care nu-i altceva decât o însăilare de articole publicate în revista la care e nemeritat redactor-șef, un surogat literar cuprinzând gașca lui (în afara clasicilor pe care nu-i putea ignora), departe de predecesorii săi în istorii literare: G. Călinescu, Marian Popa, A. Sasu, Ion Rotaru, Florea Firan, și alții.

Din păcate și astăzi se aplică în România criteriul politic în măsurarea valorilor...

Florentin Smarandache